

Hardere aanpak tegen geweld op voetbalvelden

Antwoord op 'nieuwe kordaatheid'

Van onze verslaggever
Poul Annema

UTRECHT De maatschappij verandert, en het voetbal aan de basis verandert mee. De verruwing van de samenleving etaleert zich in toenemend geweld op de velden. 'Nog veel meer dan de officiële cijfers laten zien', menen waarnemers. Dus zegt de KNVB een nog hardere aanpak voor te staan en lanceert Edith Schippers, minister van Sport, komend voorjaar een actieplan tegen agressie.

'Je bent er niet door harde maatregelen te nemen', waarschuwt dr. Stijn Verhagen, lector Participatie en Maatschappelijke Ontwikkeling aan de Hogeschool Utrecht. 'Er is een sfeer ontstaan, die wij de geest van nieuwe kordaatheid noemen. Maatschappij-breed, maar ook in het amateurvoetbal. Slecht gedrag wordt niet meer getolereerd, problemen moeten worden aangepakt: adequaat, snel, desnoods onorthodox; repressie in een sfeer van: houd nu maar eens op met dat gepamper.'

'De roep om gedragscodes neemt toe en gemeentebesturen dreigen met inhouding van subsidies bij veranderend gedrag', aldus docent Eelco Koot van dezelfde Hogeschool, ook al jaren sportief actief bij de voetbalvereniging De Meern. 'Sire-spotjes trekken voorbij en de televisie toont bij herhaling ouders met

slecht supportersgedrag. Het valt ook niet te ontkennen dat af en toe sprake is van slechte omgangsvormen, agressie en een falend normen- en waardenbesef op het voetbalveld.'

De waarneming is zuiver, de klacht terecht en het ingrijpen begrijpelijk. 'Terecht ook dat er tuchtrechtelijk wordt opgetreden. Goed ook dat, met gedragscodes, actie wordt ondernomen, maar het is te incidenteel en niet voldoende. De nadruk komt nu te veel op repressie te liggen, terwijl je je moet afvragen of niet bij preventie moet worden begonnen.'

De stelling van Verhagen en Koot is dat het moet beginnen met de lerende voetbalvereniging. 'Slimme clubs zijn lerende organisaties die stapsgewijs streven naar een beter verenigingsklimaat.' Twee jaar geleden startten Verhagen en Koot vanuit hun lectoraat het project 'Verbinden door Voetbal' bij twee grote Utrechtse clubs, De Meern en Zwaluwen Utrecht 1911, om te komen tot een betere verenigingscultuur en sfeer.

Ook FC Utrecht heeft zich, als katalysator en door het geven van start-clinics, aan het project verbonden. Meer clubs hebben serieuze belangstelling getoond, mede gestimuleerd door de cijfers van actueel onderzoek van het lectoraat en het Verwij Jonker Instituut. 'We hebben inzicht in de ontwikkeling die de clubs hebben doorgemaakt. Bij Zwaluwen scoorden we in de nul-meting net een 6 voor sfeer en omgangsvormen.

Dat cijfer bedraagt nu een 7,1 voor respect en een 6,9 voor sportiviteit. Bij De Meern is die sprong van 8,2 in de nulmeting naar nu 8,3.

'Wat je ook ziet, is de toenemende bereidheid om vrijwilligerswerk te doen: bij Zwaluwen, in waardering, van 5,5 naar 7, bij De Meern van 7,1 naar 7,7. Bovendien zijn bij beide clubs maatschappelijke stages (bij Zwaluwen 10; bij De Meern 75) ontwikkeld.'

Maatschappelijke stage is één van de pijlers onder project

Het project 'Verbinden door Voetbal' gaat nu zijn derde fase in. Verhagen: 'We willen een nog veel systematischer inzicht krijgen in de positieve ontwikkeling. Niet om onze studenten aan het werk te houden, maar omdat we willen weten wat de factoren zijn die de positieve ontwikkeling bepalen, en hoe we deze verder kunnen versterken.'

Studenten van de Hogeschool Utrecht zijn nauw bij het project betrokken door maatschappelijke stagiaires in de club te sturen. Koot: 'Waarom voetbal? Het is het grootste buurthuis van Nederland, met 700.000 jeugdspelers, die elkaar 2 tot 3 keer in de week op het voetbal-

veld ontmoeten in een spannende omgeving, met alle emoties en spanningen.

'Uit Nederlands en Amerikaans onderzoek blijkt dat kinderen die lid zijn van een sportclub meer zelfvertrouwen ontwikkelen en een beter zelfbeeld hebben. Daardoor krijgen ze minder problemen op school en zijn ze minder vaak betrokken bij vandalisme en criminaliteit.'

Verhagen: 'Voetbal is qua etniciteit overstijgend, daar liggen dus kansen. Pedagogisch gezien is voetbal ook de manier om aan te sluiten bij de dingen waar kinderen echt voor willen gaan. Maatschappelijke stages combineren met wat toch al je passie is, voetballen, is daarbij een prachtige springplank om de waarde van het vrijwilligerswerk te ontdekken.'

De maatschappelijke stage is één van de drie pijlers onder het project. Instelling van de Fair Play Cup, die zeer aanslaat, en 'positief coachen' zijn de andere factoren die hebben geleid tot een interne cultuurverandering.

Voor Zwaluwen Utrecht 1911 en De Meern is gekozen vanwege de situatie in de stad en de explosieve groei van een traditioneel kleine dorpsclub in een nieuwbouwwijk. Verhagen: 'Wat wij doen, is werken aan de sociale functie van sport, maar wel door aan te sluiten bij wat er leeft: het voetballen zelf. Doordat FC Utrecht er nu bij betrokken is, benadruk je juist dat aspect.'